

Закінчення досудового розслідування

I. Відповідно до ч.1 ст.283 КПК, особа має право на розгляд обвинувачення щодо неї в суді у найкоротший строк або його припинення шляхом закриття провадження.

Форми закінчення ДР кримін. проступків – тема 9, ст.301 КПК.

Форми закінчення ДР є:

1. Закриття КП.
2. Звернення до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності (ст.44-49 КК).

3. Звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру.

Відомості про закінчення ДР вносяться прокурором до ЄРДР.

II. Підстави для закриття КП (ч.1 ст.284):

1. Встановлена відсутність події кримін. п/порушення (рішення приймають слідчий (якщо особі не повідомлялося про підозру), прокурор (щодо підозрюваного), а на судовому розгляді – суд, ухвалюючи виправдувальний вирок (ч.6).

2. Встановлена відсутність в діянні складу кримін. п/порушення (слідчий (якщо особі не повідомлялося про підозру), прокурор, суд на судовому розгляді, ухвалюючи виправдувальний вирок).

3. Не встановлені достатні докази для доведення винуватості особи в суді і вичерпані можливості їх отримати (прокурор (абз. третій ч.3 ст.284), а суд ухвалює виправдувальний вирок (п.2 ч.1 ст.373).

4. Набрав чинності закон, яким скасована кримінальна відповідальність (слідчий (якщо особі не повідомлялося про підозру), прокурор, суд (п.2 ч.3 ст.314)).

5. Помер підозрюваний, обвинувачений, крім випадків, якщо провадження є необхідним для реабілітації померлого (прокурор, суд на судовому провадженні).

6. Існує вирок по тому самому обвинуваченню, що набрав законної сили, або постановлена ухвала суду про закриття КП по тому ж обвинуваченню (прокурор, суд на судовому провадженні).

7. Потерпілий, а у випадках, передбачених КПК, його представник відмовився від обвинувачення у формі приватного

обвинувачення (ст.477-479) (прокурор, суд на судовому провадженні).

8. Стосовно кримін. п/порушення, щодо якого не отримано згоди держави, яка видала особу (прокурор, суд на судовому провадженні).

9) стосовно податкових зобов'язань особи, яка вчинила дії, передбачені ст.212 КК України, досягнутий податковий компроміс відповідно до підрозділу 9-2 розділу ХХ "Перехідні положення" Податкового кодексу України (ч.1 ст.284 доповнено пунктом 9 згідно із ЗУ № 63-VIII від 25.12.2014).

Відповідно до ч.2 ст.284, КП закри-
вається судом:

1) у зв'язку зі звільненням особи від
кримінальної відповідальності. Але –
ч.7 ст.284 та ч.4 ст.288 КПК !

2) якщо прокурор відмовився від під-
тримання державного обвинувачен-
ня, за винятком випадків, передбаче-
них КПК (ч.2-3 ст.340).

3) досягнуто податковий компроміс у справах про крим. правопорушення, передбачені ст.212 КК України, відповідно до підрозділу 9-2 розділу ХХ "Перехідні положення" Податкового кодексу України (ч.2 ст. 284 доповнено пунктом 3 згідно із ЗУ № 63-VIII від 25.12.2014)

Копія постанови (ч.5 ст.110) про закриття КП направляється:

- слідчим – заявнику, потерпілому, прокурору (абз.1 ч.6 ст.284 КПК);
- прокурором – заявнику, потерпілому, його представнику, підозрюваному, захиснику, представнику юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження (абз.2 ч.6 ст.284 КПК).

Рішення слідчого чи прокурора можуть оскаржуватися до слідчого судді у загальному порядку (глава 26, п.3-4 ч.1 ст.303, ст.304-307).

Ухвала суду про закриття КП може бути оскаржена в апеляційному порядку (ч.9 ст.284 КПК).

III. Звільнення особи від кримін. відповідальності можливе лише після роз'яснення особі суті підозри чи обвинувачення, підстави звільнення від кримінальної відповідальності і права заперечувати проти закриття КП з цієї підстави (ч.3 ст.285).

За наявності підстав для такого звільнення прокурор знайомить з клопотанням потерпілого та з'ясовує його думку (а якщо заперечує?) щодо можливості звільнення підозрюваного від кримін. відповідальності.

Після цього прокурор складає клопотання про звільнення підозрюваного від кримін. відповідальності та без проведення ДР у повному обсязі надсилає його до суду (ч.2 ст.286 КПК).

У судовому засіданні суд:

- з'ясовує думку потерпілого щодо можливості звільнення підозрюваного, обвинуваченого, закриває КП та звільняє особу від кримін. відповідальності у випадку встановлення підстав, передбачених КК України (ч.2-3 ст.288).

При необґрунтованості клопотання суд відмовляє у його задоволенні та повертає клопотання прокурору для здійснення провадження у загальному порядку або продовжує судове провадження у загальному порядку, якщо клопотання про звільнення особи від кримін. відповідальності надійшло після направлення обвинувального акта до суду (ч.4 ст.288).

IV. Звернення до суду з обвинувальним актом здійснюється після відкриття матеріалів прокурором або за його дорученням слідчим потерпілому, підозрюваному, його захиснику, законному представнику.

Сторонам КП надається достатній час для ознайомлення з матеріалами, до яких їм надано доступ, крім відомостей, які не будуть розголошені під час судового розгляду.

У разі зволікання при ознайомленні з матеріалами, до яких надано доступ, слідчий суддя за клопотанням сторони КП з урахуванням обсягу, складності матеріалів та умов доступу до них зобов'язаний встановити строк для ознайомлення з матеріалами, після спливу якого сторона КП або потерпілий вважаються такими, що реалізували своє право на доступ до матеріалів (ч.10 ст.290).

Прокурор або слідчий за його дорученням зобов'язаний надати доступ та можливість скопіювати або відобразити відповідним чином будь-які речові докази або їх частини, документи або копії з них, а також надати доступ до приміщення або місця, якщо вони знаходяться у володінні або під контролем держави, і прокурор має намір використати відомості, що містяться в них, як докази у суді (ч.3).

Якщо сторона КП (у т.ч. сторона захисту – див. ч.6) не здійснить відкриття матеріалів відповідно до положень КПК, суд не має права допустити відомості, що містяться в них, як докази (ч.12 ст.290).

Вступна частина обвинувального акта:

- найменування КП та його реєстраційний номер; анкетні відомості кожного обвинуваченого та потерпілого (ПІБ, дата та місце народження, місце проживання, громадянство); ПІБ та займана посада слідчого, прокурора.

Описова частина:

- виклад фактичних обставин кримінального порушення, які прокурор вважає встановленими, правова кваліфікація з посиланням на статті КК та формулювання обвинувачення, обставини, які обтяжують чи пом'якшують покарання; розмір шкоди, завданої злочином; розмір витрат на залучення експерта (у разі проведення експертизи на ДР); дата та місце складення та затвердження.

Додатки:

- 1) реєстр матеріалів ДР (ст.109);
- 2) цивільний позов, якщо він був пред'явлений під час ДР;
- 3) розписка підозрюваного про отримання копії обвинувального акта, копії цивільного позову і реєстру матеріалів ДР;
- 4) розписка або інший документ про отримання цивільним відповідачем копії цивільного позову.

Клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру має відповідати структурі обвинувального акта, а також містити інформацію про застосування конкретного заходу медичного характеру (ч.1 ст.94 КК) та позицію щодо можливості забезпечення участі особи під час судового провадження за станом здоров'я (ч.1-2 ст.292 КПК).

Копія обвинувального акта чи клопотання... та копія реєстру матеріалів ДР вручається прокурором під розписку підозрюваному (крім спеціального ДР !), його захиснику, законному представнику, захиснику особи, щодо якої передбачається застосування примусових заходів..., представнику юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, одночасно з направленням матеріалів досудового провадження до суду (ст.293).